

Letters to the Editor
Писма до редакцията

ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ „СИНЕРГИЗЪМ“ МЕЖДУ ДВА ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТА

INTELLECTUAL “SYNERGY” BETWEEN TWO EUROPEAN PROJECTS

Васил Симеонов

Активното участие в проектното финансиране с фондове на Европейския съюз представлява важен елемент в научноизследователската и преподавателската дейност на много научни колективи в нашата страна. Спечелването на подобен вид финансиране е едновременно голяма отговорност, но и изключителен престиж в научната колегия. Не правят изключение и два проекта, които ангажират усилията на големи колективи от преподаватели в природонаучните факултети на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Единият от тях (ръководител проф. д-р Стефан Цаковски от Факултета по химия и фармация) BG051PO001-43.04-0033 „Разработване и провеждане на електронни форми на дистанционно обучение във Факултета по химия и фармация при СУ „Св. Кл. Охридски“ е предназначен за създаване на учебни модули за електронно обучение (видеолекции, тестове, лабораторни упражнения, лабораторни симулации за работа с уникална научна апаратура) на студенти в бакалавърски и магистърски програми във Факултета по химия и фармация и Факултета по физика. Другият проект: BG051PO001-3.3.06-0040 – „Изграждане на интердисциплинарни екипи от млади изследователи в областта на фундаменталните и приложните научни изследвания от значение за медицинската практика“, с ръководител доц. д-р Геновева Златева от Медицинския факултет на СУ, има за цел подпомагане на обучението, квалификацията и научната дейност на млади научни работници и докторанти в няколко факултета – по медицина, химия и фармация, физика и биология.

Проектите следват своята работна програма и предстои завършването им. Очевидно е, че са свързани с двете основни направления на университетската дейност – преподаване и научни изследвания. Но обикновено проектите са автономни и рядко се появява интерес към възможно взаимодействие между тях, между техните цели и реализирани намерения. Дали все пак не е възможен своеобразен „интелектуален синергизъм“ между проектите, така че да се повиши полезният ефект от взаимодействието им?

За изясняване на този интересен и оригинален проблем се обърнахме към ръководителите на проектите с няколко въпроса.

Разкажете ни накратко за целите на проекта.

Проф. С. Цаковски: Целта на проекта бе да се създаде работеща система за електронно обучение във Факултета по химия и фармация при СУ „Св. Климент Охридски“. Това бе реализирано чрез създаването на различни електронни учебни ресурси, като мултимедийни презентации, материали за самостоятелна работа, видеолекции, видеодемонстрации и симулации на лабораторни упражнения.

Д-р Златева: Основни цели на проекта са придобиване на допълнителни умения, необходими за развитието на младите изследователи в съответствие със съвременните условия и нужди в България и Европа; стимулиране на професионалното развитие и повишаване на адаптивността на младите учени, докторантите и пост-докторантите в сферата на научните биомедицински изследвания; развиване на умения за работа в изследователски екипи в гранични научни области за създаване на висококвалифицирани интердисциплинарни изследователски групи за работа в сферата на фундаменталните и приложните научни изследвания, ориентирани към медицинската практика; запознаване на младите изследователи с механизмите на цялостна реализация на научни идеи, осъществяване на трансфер на знания и опит; стимулиране на връзката между науката и практиката; стимулиране на мобилността на изследователите.

Проектите са на привършване. Постигнахте ли целите им?

Проф. С. Цаковски: Нашият проект завърши на 31.12.2014 г. и смея да твърдя, че постигна целите, а именно бяха създадени 22 дистанционни модула за различни бакалавърски и магистърски програми, като допълнително две от магистърските програми във ФХФ бяха подготвени за осъществяване на дистанционна форма на обучение. Бих искал да отбележа, че във Факултета вече е обучен и е налице необходимият преподавателски и административен персонал за реализиране на електронно обучение.

Д-р Златева: До известна степен, мисля да. Проведени са обучения за възможностите за финансиране, реализиране, управление и финализиране на научни проекти, за защита на интелектуална собственост. Провеждат се обучения за работа в специализирани лаборатории и в интердисциплинарни екипи. Бяха подпомогнати конкретно с материали научните изследвания във вече започнали докторантски програми, проведоха се курсове за чуждоезиково обучение, подпомогнаха се научни визити за участие в научни форуми и за провеждане на експериментални изследвания във водещи лаборатории в чужбина. Мисля, че всички тези мероприятия до голяма степен са довели до постигане на целите на проекта, който ще приключи на 18.07.2015 г.

Търпи ли развитие Вашият проект след административното си приключване?

Проф. С. Цаковски: Определено. Амбицията на колегите, които писахме проекта, бе системата за електронно обучение да се развива и след края на проекта, и то не само в сферата на висшето образование (ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“). Гъвкавостта на електронното обучение може да се използва за работа с изяви ученици, за обучение на докторанти и за допълнителна квалификация на специалисти.

Д-р Златева: Чисто административно, не, т.е. не биха могли да се финансират конкретни по-нататъшни мероприятия, свързани с целите на проекта, но в резултат от приключилите дейности мисля, че проектът подпомогна младите изследователи от целевата група да бъдат далеч по-адаптивни по отношение на проектно финансиране и реализиране на научните идеи в практиката, както и за работа в интердисциплинарни екипи, в резултат на получените нови знания и създадени връзки между специалисти от различни научни области – химия, биология, физика, медицина, което ще е от изключителна полза за тях в бъдеще.

Познавате ли, поне по принцип, основните задачи на другия проект и как бихте ги оценили?

Проф. С. Цаковски: Запознат съм със задачите, които решават колегите от проекта на доц. Златева, и като основно достойнство на проекта бих отличил интердисциплинарния подход. Предпоставка за това, разбира се, е характерът на медицинските изследвания, но работата в интердисциплинарни екипи на докторанти

и млади научни работници е една абсолютно необходима предпоставка за тяхната успешна професионална реализация.

Д-р Златева: В основни линии съм запозната. Изцяло подкрепям създаването на дистанционни курсове за обучение, каквито са създали колегите по проекта на проф. Цаковски. Те биха били изключително полезни и за членовете на нашата целева група. Смятам, че възможностите за мултимедийно представяне на знания и интерактивността са изключително мощни методи за обучение, далеч надхвърлящи класическите образователни методи.

Смятате ли, че постигнатото от Вашия проект може да се използва по някакъв начин от другия?

Проф. С. Цаковски: Разбира се. В природните науки обучението на докторантите е много специфично и на практика всеки от тях се нуждае от „своя“ учебна пътека, а електронното обучение предоставя такава възможност.

Д-р Златева: Според мен, получените от младите изследователи от нашата целева група интердисциплинарни познания в областта на биомедицинските изследвания ще им дадат възможност за оценка и евентуални препоръки за усъвършенстване на дистанционните курсове.

Бихте ли предложили конкретни реализации от Вашия проект в този на колегата Ви?

Проф. С. Цаковски: Ние вече работим в тази посока. Част от разработените по нашия проект дистанционни курсове са предоставени на докторантите и младите изследователи от проекта на доц. Златева.

<http://fhfelearn.info/labsim/labsim.html>

<http://bitys.med.uni-sofia.bg/project-5/>

Д-р Златева: Колегите от екипа за организация и участвалите експерти в проекта на проф. Цаковски любезно ни предоставиха възможност за използване на курсовете за електронно обучение, създадени по проекта, от членовете на нашата целева група. Това е допълнителна важна част от интердисциплинарните обучения по дейностите на нашия проект, за което съм изключително благодарна на проф. Цаковски и неговия екип.

Приемате ли термина „интелектуален синергизъм“?

Проф. С. Цаковски: Да, приемам го. За мен интелектуалният синергизъм е процес на споделяне, обсъждане, обогатяване и реализиране на идеи. Много често сме свидетели как в образованието и науката се обособяват „области“, а това е в противоречие с тяхната същност и задачи.

Д-р Златева: Доколкото ми е известно, този термин се свързва най-вече с интердисциплинарност в научните изследвания, даваща възможност да се разгледа даден проблем от различни гледни точки, с различен начин на мислене, което, разбира се, ще доведе и до по-голяма ефективност в разрешаването му. Определено го приемам и смятам, че работата в разнородни екипи от специалисти и отчитането на всеки аспект на проблема е далеч по-ефективно от едностранчивото и тясно специализирано научно изследване. Разбира се, за целта е необходимо самите изследователи да са достатъчно толерантни и да се научат да работят в такива екипи.

Възможно ли е този термин да се приложи към идеята за търсене на взаимодействие между двата проекта?

Проф. С. Цаковски: Разбира се. Системата за електронно обучение и електронните материали в нея дават възможност както за обучение на докторанти, така и за повишаване на квалификацията на специалисти. Надявам се в бъдеще част от лекторите на семинарите по проекта на доц. Златева да създадат свои дистанционни курсове в нашата система.

Д-р Златева: Определено, да. Самата интердисциплинарна тематика на електронните форми за обучение, чиито основи са положени с проекта на проф. Цаковски, е в пълен унисон с целите на нашия проект и ще се ползва от младите изследователи от нашата целева група.

При положително отношение към „интелектуалния синергизъм“ бихте ли кандидатствали за нов, сега вече общ, европейски проект и на каква тема?

Проф. С. Цаковски: Очевидно има достатъчно пресечни точки между двата проекта. Евентуален нов общ проект би могъл да развие синергизма между образованието и научните изследвания.

Д-р Златева: Това, разбира се, зависи от конкретните оперативни програми и схеми, които са предвидени в периода 2014 – 2020 г., но мисля, че би било възможно да го направим.

Как бихте систематизирали проблемите, които влияят негативно на реализацията както на сегашния Ви проект, така и на бъдеща синергия?

Проф. С. Цаковски: Винаги при ръководството на първи проект по дадена програма се срещат административни трудности. Надявам се при следващите схеми редът, времето и правилата за оформяне на документацията по проекта да са по-ясно дефинирани. Невъзможността отчетите да се подават електронно води до необоснован разход на време и консумативи.

Д-р Златева: На основно място бих поставила проблемите от чисто административно естество, каквито са големият брой необходими документи по проекта, за които невинаги са ясни правилата за изготвяне и оформление. Въпреки че по принцип тези документи се основават на постановления на Министерския съвет и регламенти на ЕС и има изготвено ръководство на бенефициента, прекалено често възникват казуси относно конкретни подробности в документите.

Взел интервюто:

проф. д.х.н. Васил Симеонов

E-mail: vsimeonov@chem.uni-sofia.bg